

Obligatoriskt medlemskap – laddad fråga i Läkarförbundet

Otidsenlig kollektivanslutning. Det är innebörden av medlemskapet i en yrkesförening, enligt representanter för fem specialitetsföreningar. I förra numret av Läkartidningen uppmanar de i en debattartikel förbundsledningen att agera. Men det tänker ledningen inte göra.

II Specialitetsföreningarna vill att medlemskap i yrkesförening blir frivilligt. Yrkesföreningarna borde få sina medlemmar ändå, menar de, och jämför med medlemskapet i en specialitetsförening. Det är frivilligt, ändå är en stor del av specialisterna och ST-läkarna med.

Debattörerna skriver att yrkesföreningarnas politik skiljer sig från specialitetsföreningarnas och att yrkesföreningarna ibland motarbetar ambitionerna i specialitetsföreningarna (LT nr 3/2004).

Enligt Ulf Gunnarsson, vetenskaplig sekreterare i Svensk kirurgisk förening, är kvalitetssäkring och kvalitetsutveck-

ling av specialistutbildning och fortbildning ett sådant område.

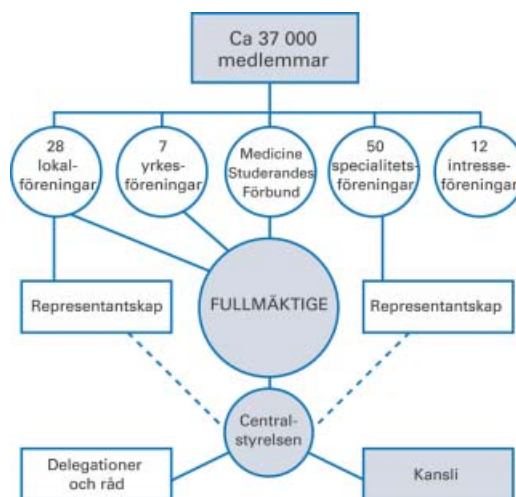
Margareta Hammarström, ordförande i Svensk förening för obstetrik och gynekologi, kan inte för närvarande se några stora åsiktsskillnader gentemot Sjukhusläkarföreningen.

– Men vi vill ha rösträtt för att kunna påverka i fullmäktige.

Marie Wedin, ordförande i Sjukhusläkarföreningen och ledamot av förbundets centralstyrelse, CS, tar obligatoriet i försvar i sin replik till debattartikeln.

Frågan är politiskt laddad. Åsikterna går isär ända upp i toppen. I CS har man inga planer på att ställa proposition i frågan.

Debattörerna kan också tänka sig en medlemsomröstning om obligatoriet. Men inte heller detta är aktuellt. •

Den som vill vara med i Läkarförbundet måste även vara med i lokalförening och yrkesförening. Det gäller dock inte studerande. Lokalföreningarna, yrkesföreningarna och Medicine studerandes förbund har rösträtt i förbundsfullmäktige. Medlemskap i specialitetsföreningarna och intresseföreningarna är frivilligt. Representanter för dessa har närvaro- och yttranderätt, men inte rösträtt, i fullmäktige.

1. Tycker du att obligatoriet bör avskaffas?

2. Tror du att en motion om detta i fullmäktige skulle få två tredjedelars majoritet?

Ulrika Nilsson, CS, ordförande i Sveriges yngre läkares förening

1. – Jag tycker »obligatorium« andas kollektivanslutning, det handlar snarare om ett tredelat medlemskap. Det är naturligt att man är med i både yrkes- och lokalförening. Jag tycker vi ska bevara nuvarande organisation eftersom föreningarna har lite olika profiler. Det är ganska svårt att rekrytera nya förtroendemän. Sylf har en viktig roll som vägen in för många.

2. – Nej, det tror jag inte. Och jag är lite less på frågan. Jag skulle hellre fokusera på vad vi kan göra tillsammans.

Gunnar Welander, CS, ordförande i Svenska privatläkarföreningen

1. – Ja, det kan gott avskaffas. Vi tror att våra medlemmar skulle vara kvar

ändå. Historiskt sett var yrkesföreningarna viktiga. Idag sköter lokalföreningarna det mesta, och det är viktigt att de ser till alla kategorier läkare och verkar gemensamt. Men från privatläkarnas sida är yrkesföreningen viktigare än lokalföreningen, vi rattas till hundra procent centralt.

– Vi måste vara flexibla och beredda på att ändra strukturen så att den passar verkligheten bäst och ger bäst service åt medlemmarna. Tänk om vi får fem regioner i stället för landsting eller en helprivatiserad primärvård. Det får inte gå prestige i det här. Vi måste våga avstå från obligatorierna. Läkarförbundet är svåröverskådligt. Ibland skulle man önska att det var en förening. Kanske kommer förbundets gemensamma sjukvårds-

politiska program och Protos att förändra något? Vad vi bättre behöver är att verka mer enade utåt.

2. – Nej, inte den här gången. Men det kommer att starta debatten och en ny utredning.

Ulf Swanstein, CS, ordförande i Läkarförbundets chefsförening

1. – Jag tycker att delföreningsobligatoriet i och för sig kan avskaffas, men det kräver egentligen en lång utläggning kring en helt ny föreningsstruktur m m.

2. – Vilken majoritet en eventuell motion i fullmäktige får, har jag lärt mig genom snart 20 års erfarenhet, beror av en massa faktorer, och att spå här ger samma säkerhet som långtidsväderprognoser. •

- Medlem i Läkarförbundet ska enligt stadgarna tillhöra en lokalförening och minst en yrkesförening. Det går inte att bara vara med i förbundet.
- För att avskaffa obligatoriet krävs ett beslut i fullmäktige med två tredjedelars majoritet. Frågan kan inte

väckas vid fullmäktige utan måste finnas med på föredragningslistan. Den skickas ut 20 april i år. Motioner ska vara inne senast 29 mars.

- Vid årets fullmäktige blir antalet ledamöter 142. Av dessa har yrkesföreningarna 60, lokalföreningarna 70

och Medicine studerandes förbund 12. För två tredjedelars majoritet krävs minst 94 röster. Den som vill motionera om ett avskaffande för att ändra fullmäktiges sammansättning bör även motionera om ändrade regler för mandatfördelningen. Även om

Så tycker förbundsledningen:

Tar inte ställning

■ Bernhard Grewin, ordförande i Läkarförbundet, tror att frågan om att ändra delföreningsobligatoriet kan komma att aktualiseras i motioner inför årets fullmäktige.

Själv vill han inte uttrycka någon åsikt.

– Jag tänker inte ta ställning i frågan. Men jag anser att specialitetsföreningarna i någon form ska ha formellt inflytande i fullmäktige. De frågorna hänger intimt samman.

Bernhard Grewin

Bör CS ta initiativ till att lyfta frågor till fullmäktige?

– CS har inte för avsikt att ställa proposition i någon av de här frågorna. Men om obligatoriet eller specialitetsföreningarnas inflytande aktualiseras i motioner så kommer vi att föreslå att frågorna utreds tillsammans.

– CS projekt Framtidens förbund om bland annat beslutsorganisationen mynnade ut i en rapport och ett förslag till fullmäktige 2002. Vi var enhälliga i att föreslå fullmäktige att få utreda formellt inflytande för specialitetsföreningarna i fullmäktige. Det sa fullmäktige nej till. Därefter har frågan inte varit aktuell i CS.

Bör obligatoriet bli föremål för medlemsomröstning?

– Jag tycker det är ett dåligt förslag. Det finns ingen anledning att gå vid sidan av en demokratisk beslutsordning som Läkarförbundet har. Fullmäktige har tidigare fattat beslut om organisationsförändringar, och när tiden är mogen för nya förändringar kommer fullmäktige att vara fullt kapabel att fatta beslut då också. •

Samtliga texter: **Elisabet Ohlin**
elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Medlemmarna bör bestämma

■ Eva Nilsson Bågenholm, förste vice ordförande i Läkarförbundet, tycker att obligatoriet kan avskaffas.

– Jag tror att det på sikt måste finnas en frivillighet för medlemmarna att bestämma vilka föreningar de vill vara med i. Och det innebär att jag inte tycker att obligatoriet är så bra.

Yrkesföreningarna gör ett bra jobb, tycker hon och tror inte att det skulle leda till medlemsflykt om obligatoriet avskaffades. Men det är viktigt att medlemmarna själva får bestämma.

Ett avskaffande av obligatoriet tror hon också måste kopplas till ändrade regler för fullmäktiges sammansättning.

Eva Nilsson Bågenholm kan förstå att specialitetsföreningarna vill ha inflytande i förbundet, eftersom föreningarna är remissinstanser i en rad frågor. Hon tycker att det är olyckligt att yrkes- och specialitetsföreningarna ställs mot varandra och viktigt att i förbundets arbete få med så mycket som möjligt av delföreningarnas engagemang. Därför ska alla naturligtvis ha inflytande i fullmäktige.

Bör CS ta initiativ till att avskaffa obligatoriet?

– Jag tror inte att det finns en majoritet i CS som vill avskaffa obligatoriet, eftersom CS speglar fullmäktige.

Bör CS ta initiativ till en medlemsomröstning?

– Så här heta politiska frågor kan inte CS besluta om, de måste diskuteras i fullmäktige. Vi har en demokratiskt vald församling som beslutar om sådana stora frågor, men visst kan man tänka sig medlemsomröstning i särskilt utvalda frågor. För det krävs ändringar i stadgarna, och det är inget CS kan besluta om. •

Eva Nilsson Bågenholm

Vill behålla obligatoriet

■ Marie Wedin, andre vice ordförande i Läkarförbundet, ordförande i Sjukhusläkarföreningen och i Nordvästra Skånes läkareförening, tycker inte att yrkesföreningsobligatoriet ska avskaffas, se LT nr 3/2004.

– Nej. Just nu tycker jag att det här systemet känns mest flexibelt. Yrkesföreningen kan agera mer utifrån egen sak gentemot arbetsgivaren än vad lokal-föreningen kan göra, medan lokal-föreningen har sin styrka i att tala för alla läkare i ett område. När vi är utsatta för omorganisationer är det en fördel att vi kan följa arbetsgivaren på olika plan när vi inte vet hur arbetsgivaren formerar sig.

Bör CS ta initiativ till att lyfta frågan i fullmäktige?

– Vi har kommit överens i CS om att inte agera utan att invänta motionen och diskutera då. Det är en fråga för fullmäktige.

Är medlemsomröstning en idé?

– Nej, vi har en välfungerande demokrati och ska använda oss av den.

Vad är yrkesföreningarna och specialitetsföreningarna oense om?

– Specialitetsföreningarna vill få mer inflytande och rösträtt i förbundet. Men det är tveksamt eftersom inte alla förbundets medlemmar är med i specialitetsförening och en del är med i flera. Om man avskaffar obligatoriet måste yrkesföreningarna lägga mer kraft på att sälja medlemskapet i sig. Förbundet skapades som en paraplyorganisation, och då ska man i så fall ifrågasätta obligatoriet fullt ut.

– I sak har vi inte olika syn på någon-ting, utom det här med obligatorisk specialistexamen där förbundet är entydigt mot, men där flera specialitetsföreningar tydligt driver på. •

Marie Wedin

SAMTLIGA FOTON: TORBJÖRN ZADIG

yrkesföreningarnas medlemsantal skulle halveras skulle mandatt fördelningen med dagens fördelningsregel inte påverkas nämnvärt, se § 20 i stadgarna.

- Stadgarna innehåller inga regler om medlemsomröstning.

- Av förbundets 27 900 yrkesaktiva medlemmar är omkring 60 procent med i en specialitetsförening, enligt förbundet. Av förbundets 20 600 specialister under 65 år i Sverige är omkring 80 procent med i någon specialitetsförening.

- Hur stor del av alla specialister, medlemmar i förbundet eller ej, som är med i sin specialitetsförening varierar med förening. Svensk kirurgisk förening uppger att man har ungefär 90 procents anslutning. •